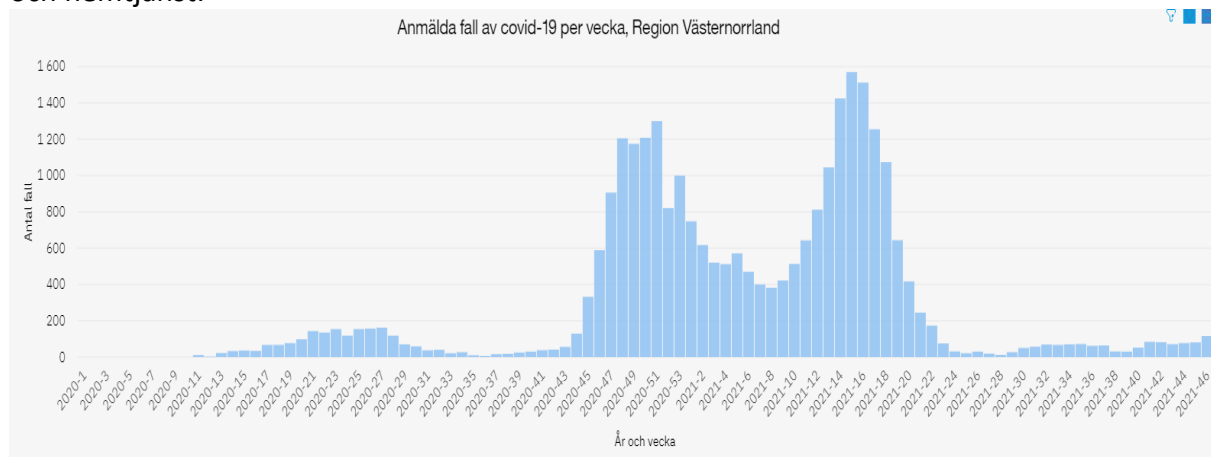

I årets sista Smittnytt uppmärksammar vi Världs aidsdagen den 1 december, och dessutom kan man bl.a. läsa om covid-19-läget i länet, den ökande förekomsten av sorkfeber samt vad som gäller kring anmälningspliktiga sjukdomar.

Covid-19 i Västernorrland – aktuellt läge

Smittspridningen har legat tämligen konstant under hösten med 60 – 80 nya fall per vecka förutom ett par veckor med lägre siffror kring månadsskiftet september – oktober. Vecka 46 sågs dock en tydlig uppgång till 116 fall. Mellan vecka 46 och 47 dubblerades antalet fall och preliminärt konstaterades 235 nya fall vecka 47. Smittade ses i alla åldrar men den enskilda åldersgrupp som haft klart flest fall under hösten är 10-14-åringarna. En fortsatt uppgång kan förväntas den närmaste månaden enligt de scenarion Folkhälsomyndigheten tagit fram. Belastningen på sjukhusvården pga. covid-19 har sedan länge varit låg med vissa fluktuationer. I slutet av vecka 47 vårdades 5 covid-19-patienter på våra sjukhus, varav ingen inom intensivvården.

Vaccinationsarbetet mot covid-19 fortsätter och t.o.m. vecka 46 hade 88,7 % av länets befolkning 16 år och äldre erhållit minst en dos vaccin och 86,8 % två doser. Det har fortfarande högsta prioritet att ovaccinerade tar vaccindos 1 och 2, men dessutom ges sedan en tid dos 3 till boende på SÄBO, brukare med hemsjukvård och hemtjänst samt alla personer 65 år och äldre. Under vecka 47 inleddes vidare på länets skolor vaccinationer av 12-15-åringar. Nästa steg blir vaccination med dos 3 av personal inom SÄBO, hemsjukvård och hemtjänst.

Vilka sjukdomar är anmälningspliktiga?

Smittskyddsenheten har den senaste tiden fått ett ökat antal frågor om anmälningsplikt och passar därför på att göra en kort genomgång av gällande lagar och regler.

Vad ska anmälas till Smittskyddsläkaren?

I Sverige finns för närvarande 67 anmälningspliktiga sjukdomar enligt smittskyddslagen (2004:168) och smittskyddsförordningen (2004:255). Två av dessa, nämligen influensa (omfattar både influensa A och B) och ESBL-producerande Enterobacteriaceae (gramnegativa tarmbakterier) är endast anmälningspliktiga för laboratoriet, medan övriga även ska anmälas kliniskt av den behandlande läkaren. En förteckning över vilka sjukdomar som är anmälningspliktiga finns på Folkhälsomyndighetens webbplats: [Anmälningspliktiga sjukdomar](#). Normalt brukar det analyserande laboratoriet lämna en kommentar på provsvaret att en sjukdom är anmälningspliktig. För att en kliniker ska kunna avgöra om en sjukdom ska anmälas finns också definierade kriterier som ska vara uppfyllda. Dessa kallas falldefinitioner och möjliggör en jämförbar statistik över tid och mellan olika geografiska områden. Falldefinitionerna för anmälan enligt smittskyddslagen finns på Folkhälsomyndighetens webbplats: [Falldefinitioner](#)

Utöver de anmälningspliktiga sjukdomarna säger smittskyddslagen också att en sjukdom som är eller som misstänks vara smittsam ska anmälas om den fått en "anmärkningsvärd utbredning inom ett område eller uppträder i en elakartad form". Denna skrivelse täcker alltså in eventuella nya sjukdomar som kan uppstå. Anmälan ska göras senast dagen efter den dag som anmälaren misstänkt eller konstaterat den anmälningspliktiga sjukdomen. Anmälan bör göras digitalt i Sminet som nås via denna webbsida: [SmiNet \(folkalsomyndigheten.se\)](#). Om den som är skyldig att anmäla misstänker att flera personer smittats av samma anmälningspliktiga sjukdom, det vill säga, misstänker ett utbrott, ska smittskyddsläkaren underrättas omedelbart, t.ex. genom ett telefonsamtal.

Fler luftvägsagens hittas med nytt analysinstrument

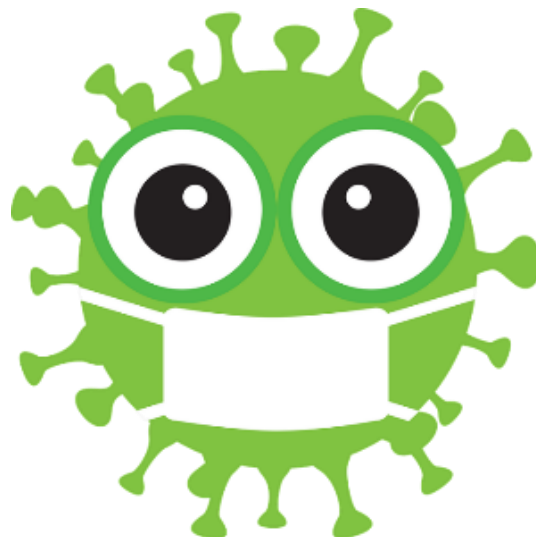
Sedan ett nytt analysinstrument tagits i bruk på Laboratoriemedicin i Västernorrland, kan 17 olika luftvägsvirus och 4 olika luftvägsbakterier analyseras samtidigt i ett och samma luftvägsprov. Förkylningsvirus som tidigare inte kunnat diagnosticeras i regionen såsom rhinovirus, adenovirus, parainfluensavirus och de fyra coronavirusen 229E, NL63, OC43 och HKU1 kan nu svaras ut som bifynd i vissa prov där influensa, SARS-CoV-2 eller RS-virus efterfrågats. Även viruset MERS-CoV ingår i den aktuella panelen. Endast en liten del av proverna med frågeställning SARS-CoV-2, influensa och RS-virus analyseras i det aktuella instrumentet. Det finns sällan någon klinisk anledning att fastställa vilket virus, utöver influensa, RS-virus och SARS-CoV-2, som orsakar förkylningssymtom hos en patient. Vid misstanke om kikhosta eller pneumoni orsakad av *Mycoplasma pneumoniae* eller *Chlamydophila pneumoniae* (så kallad atypisk pneumoni) ska detta efterfrågas specifikt. Frågor om analysmetoder och flöden för luftvägsprover ställs med fördel direkt till Laboratoriemedicin.

Vem ska anmäla?

Den läkare som har ordinerat ett prov eller är mottagare av provsvaret, är den som är skyldig att anmäla de sjukdomar som är anmälningspliktiga. SARS-CoV-2 (som orsakar covid-19) och dess släkting MERS-CoV är anmälningspliktiga. MERS-CoV orsakar Middle East Respiratory Syndrome och har förekommit i länder på arabiska halvön sedan 2012, men inga fall har hittills konstaterats i Sverige. Vid misstanke om MERS-CoV ska smittskyddsläkaren omedelbart underrättas. Influensa anmäls som nämnt tidigare enbart av laboratoriet. RS-virus rapporteras veckovis till Folkhälsomyndigheten av laboratoriet inom ett system som kallas frivillig laboratorierapportering. Av de fyra bakterierna som ingår i luftvägspanelen är *Bordetella pertussis*, som orsakar kikhosta, anmälningspliktig.

Smittspårningsplikt och övriga smittförebyggande åtgärder

Av de anmälningspliktiga sjukdomarna är 50 smittspårningspliktiga. Vilka sjukdomar det rör sig om framgår i Folkhälsomyndighetens förteckning på denna webbsida: [Anmälningspliktiga sjukdomar](#). Av de luftvägsagens som ingår i laboratoriemedicins nya luftvägspanel är det SARS-CoV-2, MERS-CoV och *Bordetella pertussis* som är smittspårningspliktiga. Inom vården kan åtgärder såsom smittspårning, ställningstagande till profylax och vårdhygieniska åtgärder bli aktuella även när en patient har RS-virus eller influensa. Vårdhygieniska riktlinjer för influensa finns på vårdhygiens sidor på intranätet: [Vårdhygieniska riktlinjer A-Ö](#). För kikhosta finns det smittskyddsblad för både läkare och patient på Smittskyddsläkarförningens webbplats (scrolla ner till rubriken "kikhosta"): [Smittskyddsblad - Smittskyddsläkarförningen \(slf.se\)](#). På Folkhälsomyndighetens webbplats finns för vårdpersonal [Rekommendationer för att förebygga kikhosta hos spädbarn](#). Luftvägsvirus och kikhosta smittar via droppsmitta. Att hålla avstånd och vara noggrann med handhygien och övriga komponenter i BHK skyddar mot smitta. Vid patientnära arbete använder personal stänkskydd såsom visir eller skyddsglasögon i kombination med vätskeresistent munskydd.

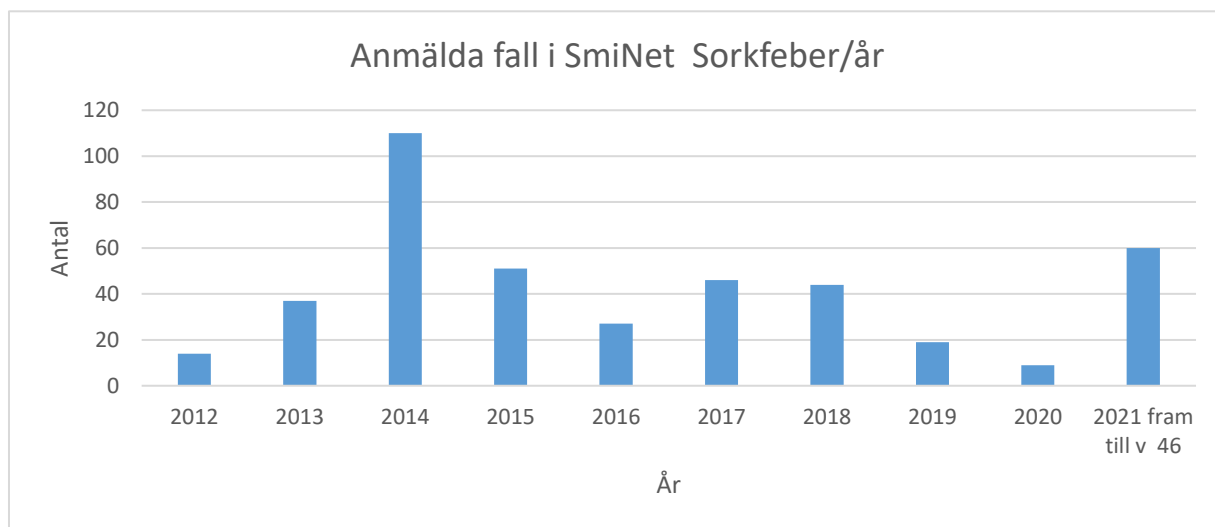

Sorkfeber

Signaler från gnagarexpertter vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) visar på att det i höst är en stark uppgångsfas för skogssork. Inte sedan 2006-2007 har de inom miljöövervakningen sett så många skogssorkar på hösten. Kombinationen med mycket vatten i skogarna gör att det dessutom är många gnagare som söker sig inomhus, vilket överensstämmer med att antalet rapporter över sorkar inomhus ökar i SLUs app Mus i Hus (<https://www.slu.se/musihus>).

Västernorrland har en ökning i antalet diagnostiserade personer med sorkfeber. Där vi hittills 2021 har dryga 60 fall jämfört med 2020 då vi hade 9, se diagram nedan. Geografiskt sett finns inga skillnader i smittspridning i länet. Sorkfeber omfattas av smittskyddslagen och är anmälningspliktig.

Mer information om sjukdomen hittar du i detta nummer under rubriken *Aktuellt i länet*. Där finns även länk till 1177 om du vill läsa mer.

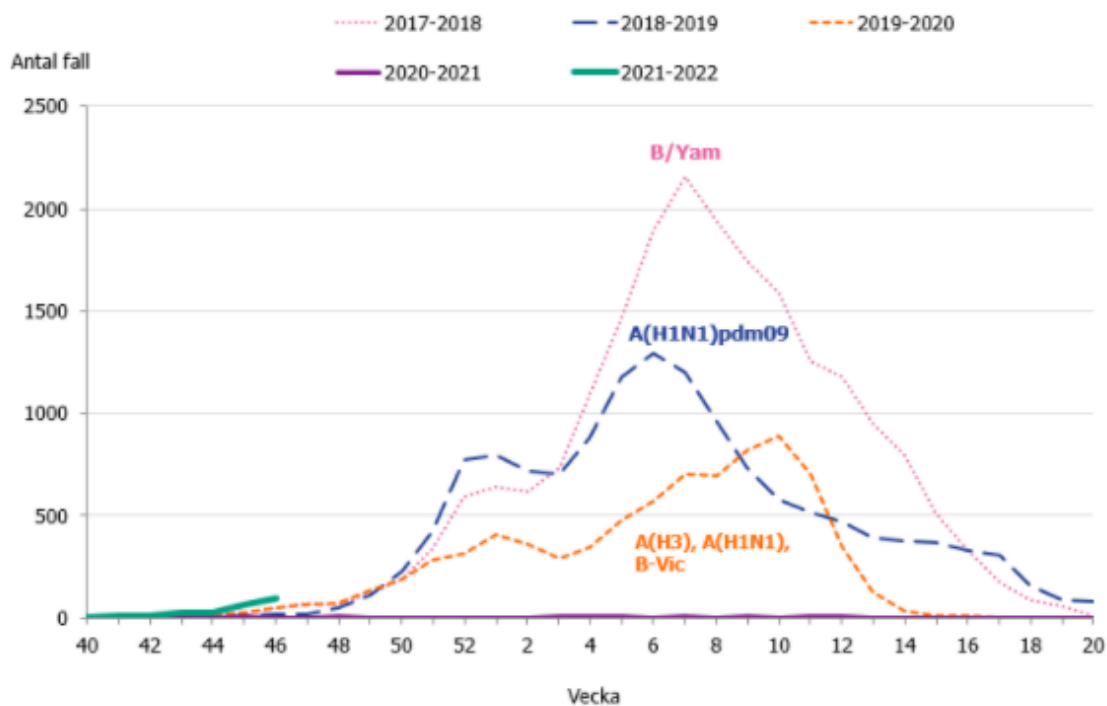

Influensa

Det råder fortfarande låg influensaaktivitet i Sverige. Under vecka 46 rapporterades 91 fall, varav 1 i Västernorrland. Influensa A(H3N2) dominerar bland de prover som har subtypats. Det är den subtyp som orskakar mest sjukdom hos äldre personer. Läs veckovisa influensarapporter från Folkhälsomyndigheten på deras webbplats: [Aktuell influensarapport](#).

Vaccination av äldre och riskgrupper liksom personal inom äldreomsorg pågår. Vaccination av övrig personal som vårdar patienter med risk för allvarlig influensasjukdom förväntas starta vecka 49. Följ aktuell information om influensavaccination på regionens vaccinationssida för säsongsinfluensa: [Säsongsinfluensa](#).

Figur 1. Antal laboratorieverifierade influensafall (alla typer) per vecka, denna säsong och tidigare säsonger.

Bildkälla: Folkhälsomyndigheten (<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistik-a-o/sjukdomsstatistik/influensa-veckorapporter/aktuell-influensarapport/>)

World aids day

1 december är det Världsaidsdagen, en dag för att uppmärksamma både de som lever med hiv, och de som världen över har avlidit och avlider i aidsrelaterade sjukdomar.

Världsaidsdagen (WAD) är en internationell dag som instiftades 1988 för att skapa medvetenhet om hiv och aids

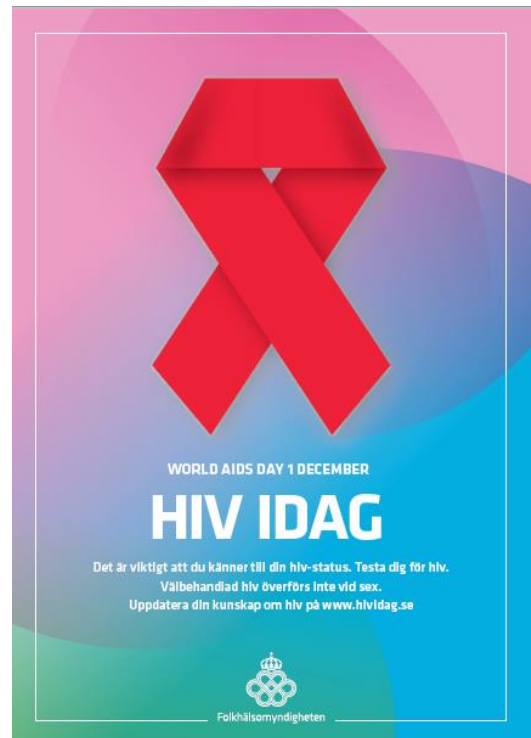
Hiv är en kronisk sjukdom som, när den är välbehandlad, varken förkortar livet eller överförs vid sex. Kunskapsläget har förändrats både medicinskt och juridiskt. Ändå möter många som lever med hiv stigma och diskriminering,

Mer information om diagnosen HIV kan du bla. läsa på följande webbsidor

[Hiv och aids - 1177 Vårdguiden](#)

[Hiv idag](#)

[Vän med virus | Noaks Ark Stockholm](#)

Klamydia- och gonorrétest i Region Västernorrland (RVN)

Uppdaterad information för vårdgivare

Prosvaret från e-tjänsten registreras numer i BoS. Det innebär att den **vårdgivare** som förskriver läkemedelsbehandling kan göra det via telefon och behöver ej träffa patienten fysiskt för att ta del av provsvaret.

Smittspårningsremiss skickas till Central smittspårare i RVN enligt rutin. Mer info hittar du i [behandlingslinjerna klamydia och gonorré](#). Återfinns under rubriken Hud- och könssjukdomar via länken.

I Region Västernorrland erbjuds klamydia-och gonorrétest via [1177 e-tjänster](#). Du som är över 15 år och folkbokförd i Västernorrland kan beställa hem ett klamydia- och gonorrétest på webben helt gratis. Du kan också besöka någon av följande för att testa dig:

- ungdomsmottagningen (om du inte fyllt 23 år)
- hud- och STI-mottagning vid Sundsvalls sjukhus
- din hälso-/vårdcentral

Aktuellt i länet

Källa: 1177 Vårdgivaren, Folkhälsomyndigheten, Rikshandboken

RS-virus (respiratoriskt syncytialvirus) är ett förkylningsvirus som ger symtom som snuva, hosta och feber. Äldre barn och vuxna blir i regel bara lindrigt sjuka av RS-virus, men barn under ett års ålder kan bli svårt sjuka med ansträngande hosta och andningssvårigheter. Även äldre personer kan bli allvarligt sjuka.

Viruset finns i saliv, snor och slem. Det sprids till andra genom små droppar som bildas när en person hostar eller nyser.

- Tvätta händerna ofta med tvål och vatten
- Hosta och nys i armvecket eller i en näsduk

Skydda de minsta barnen

Mer information hittar du via länkarna [RS-virus hos barn - 1177 Vårdguiden](#) och på [smittskyddsenshetens externa webb](#)

RS-virus är inte anmälningspliktigt enligt Smittskyddslagen.

Sorkfeber är en infektion som orsakas av Puumalavirus och sprids till människa från infekterade skogssorkar.

Människor smittas oftast genom att andas in viruset.

Smittämnet finns i sorkarnas avföring, urin och saliv och viruset kan överleva i dammpartiklar i flera veckor.

Människor kan smittas till exempel vid krattnig, hantering av ved, sopning av källare, förråd, lador och liknande. Man kan också bli smittad om man får virus på sina händer och sedan får det på slemhinnor i munnen, näsan eller ögonen. Sjukdomen smittar inte mellan människor.

Vanliga symtom är hög feber, muskelvärk, huvudvärk, yrsel, rygg- och magsmärtor. Illamående och kräkning är också vanliga och man kan känna sig väldigt trött och medtagen. Ofta påverkas njurarna och det kan märkas genom att urinmängderna minskar. Mer information hittar du via länken [Sorkfeber - 1177 Vårdguiden](#)

Sorkfeber omfattas av smittskyddslagen och är anmälningspliktig.

Bildkälla: [SLU - Sveriges lantbruksuniversitet](#) | [Externwebben](#)

*Med önskan
om en
fortsatt fin
advent*

Vi som arbetar på Smittskyddsenheten, Region Västernorrland:

Hans Boman, smittskyddsläkare

060-13 52 47

hans.boman@rvn.se

Maria Tempé, bitr. smittskyddsläkare

060-13 52 42

maria.tempe@rvn.se

Ulrika Bengtsson, smittskyddssjuksköterska

060-13 52 46

ulrika.bengtsson@rvn.se

Anna Westin, smittskyddssjuksköterska

060-13 52 43

anna.westin@rvn.se

Anna Söderlind, apotekare/Strama

070-191 87 87

anna.soderlind@rvn.se

Jessica Nyman, administratör

060-13 52 41

jessica.nyman@rvn.se